

Ключові питання бюджетів територіальних громад

Пропозиції до Бюджетної декларації на наступний період

Тематична платформа: “Місцеві бюджети та фінанси”

Київ 2021

Основні питання Порядку денного:

- ✓ Зарахування ПДФО до бюджетів територіальних громад;
- ✓ Необхідність продовження практики передбачення в державному бюджеті бюджетам територіальних громад інфраструктурної субвенції та інших міжбюджетних трансфертів, зокрема додаткової дотації і ін.
- ✓ Доцільність удосконалення системи вирівнювання в Україні;
- ✓ Пріоритетні питання у сфері освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення;
- ✓ Проблемні аспекти дорожнього фонду;
- ✓ Збереження в загальному фонді бюджетів територіальних громад акцизного податку;
- ✓ Розмежування на законодавчому рівні власних та делегованих повноважень.

Обговорення пропозицій до Бюджетної декларації 2022-2024р.р., прийняття рішення щодо надання відповідних пропозицій Міністерству фінансів України;

Налагодження професійного діалогу з учасниками платформи, удосконалення роботи фахової мережі фінансистів територіальних громад України.

ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

✓ **ЗМІНА МЕХАНІЗМУ ЗАРАХУВАННЯ ПДФО (внесення змін до Податкового кодексу України)**
Асоціація ОТГ вбачає за доцільне змінити парадигму справляння ПДФО в Україні, перейнявши європейський провідний досвід, який вказує на те, що майже в усіх країнах Європи ПДФО зараховується за місцем проживання платників податків.

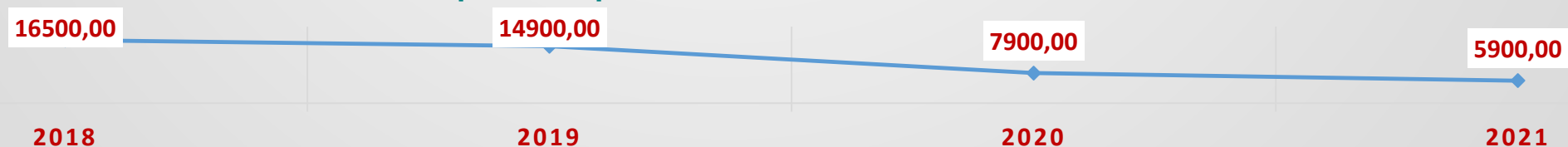
На даному етапі уже фактично напрацьований відповідний план дій, згідно з яким плануються відповідні консультації з громадами, профільними відомствами (Міністерством розвитку громад та територій України, Міністерством фінансів України, Податковою службою України, парламентаріями і ін.).

✓ **ЗБІЛЬШЕННЯ (до 80%) ЗАРАХУВАННЯ НАДХОДЖЕНЬ ВІД ПДФО ДО БЮДЖЕТІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (внесення змін до Бюджетного кодексу України)**

Робота над вирішенням цього питання Асоціацією ОТГ започаткована ще в 2019 році. До децентралізації на виконання делегованих повноважень, на рівні району (зведеного бюджету району) закріплювалося 75% ПДФО (50% - на районному рівні; 25% - на рівні бюджетів сіл, селищ, міст районного значення); нині на виконання уже значно ширшого спектру повноважень до бюджетів територіальних громад зараховується лише 60% ПДФО.

Збільшення обсягу повноважень делегованих з державного рівня на рівень місцевого самоврядування потребує відповідного фінансового забезпечення місцевих бюджетів;

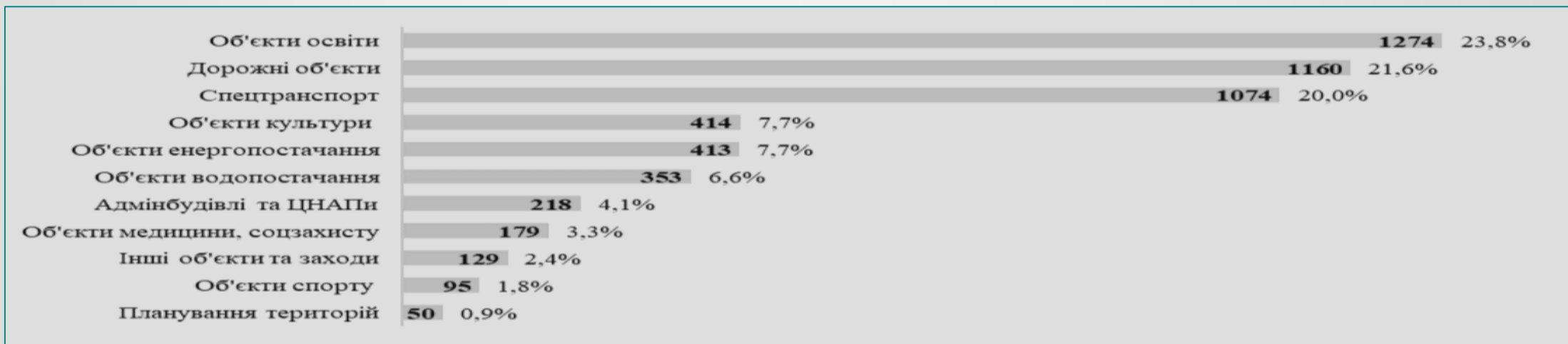
Зменшення обсягу дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я (млн. грн.)

✓ **ІНФРАСТРУКТУРНА СУБВЕНЦІЯ**

✓ **ЗАГАЛОМ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ ЗА КОШТИ ІНФРАСТРУКТУРНОЇ СУБВЕНЦІЇ РЕАЛІЗУВАЛИ БІЛЬШЕ 5000 ПРОЕКТІВ** за такими напрямками:

✓ **СУБВЕНЦІЯ ДОВЕЛА СВОЮ ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ДОЦІЛЬНІСТЬ;**

✓ **Асоціація ОТГ продовжить роботу над її збереженням у наступному бюджетному періоді.**

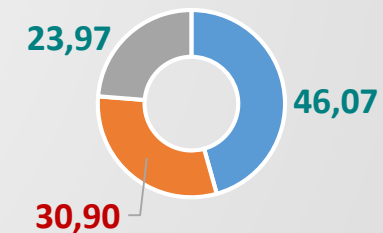

ДОДАТКОВА ДОТАЦІЯ НА ЗДІЙСНЕННЯ ПЕРЕДАНИХ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ВИДАТКІВ З УТРИМАННЯ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

- ✓ збереження даного виду дотації у державному бюджеті у **2022 році**;
- ✓ відновлення на законодавчому рівні механізму розподілу даної дотації, що існував при формуванні бюджету на 2017 рік (тоді дотація передбачалася кожному місцевому бюджету, що мав прями міжбюджетні відносини з державним бюджетом, і одночасно передбачався резерв коштів для обласного бюджету);
Асоціація ОТГ не погоджується з чинним механізмом розподілу дотації, вважає його недосконалим та несправедливим.

Довідково: станом на теперішній час із **1438 бюджетів територіальних громад**, додаткову дотацію на стадії затвердження бюджету не отримали **425 ТГ** або **29,6%** від їх загальної кількості.

Лише 31 % (1,8 млрд. грн.) перерозподілено бюджетам сільських, селищних, міських територіальних громад.

- обласні бюджети
- бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад
- нерозподілений обсяг коштів додаткової дотації (обласні бюджети)

БАЗОВА/РЕВЕРСНА ДОТАЦІЯ

Асоціація ОТГ вважає доцільним і власне на часі перегляд системи вирівнювання в Україні з врахування викладеної вище позиції зокрема щодо зарахування ПДФО до бюджетів територіальних громад.

Діюча система вирівнювання передбачає фактично вирівнювання по дохідній частині місцевих бюджетів, а точніше – по надходженнях до таких бюджетів від ПДФО (враховуючи ще такі параметри як чисельність населення та індекс податкоспроможності відповідного бюджету), і в результаті передбачає 80% суми, необхідної для досягнення значення відповідного індексу забезпеченості відповідного бюджету 0,9.

Однією з пропозицій Асоціації ОТГ є наступна:

- ✓ **підняти нижню межу індексу забезпеченості відповідного бюджету із 0,9 до 1,0;**
- ✓ **базову дотацію спрямовувати до бюджетів у 100 відсотковому обсязі замість діючих 80 відсотків суми необхідної для досягнення значення такого індексу забезпеченості відповідного бюджету 1,0;**
- ✓ **реверсну дотацію спрямовувати до держбюджету в обсязі 20 відсотків замість діючих 50 відсотків суми, що перевищує значення такого індексу 1,1.**

ПРІОРИТЕТИ У СФЕРАХ ОСВІТИ, ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

✓ У ОСВІТІ:

передбачення в державному бюджеті бюджетам територіальних громад коштів на забезпечення пожежної безпеки у закладах освіти;

Довідково: за даними ДСНС за результатами позапланових перевірок порушення виявлено у 29 тис. 175 закладів освіти. До адміністративного суду подано 2 тис. 449 позовних заяв на призупинення експлуатації об'єктів, діяльність яких створює загрозу життю та здоров'ю людей.

Результати дослідження платформи "Якісна освіта" Асоціації ОТГ (за участю 239 громад) показали, що понад 71% закладів освіти не відповідають вимогам пожежної безпеки та знаходяться під загрозою закриття або призупинення діяльності.

збільшення обсягу освітньої субвенції (перегляд критеріїв її розподілу);

✓ У ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я:

збільшення розміру капітаційної ставки, на базі якої встановлюється тариф на медичні послуги з надання первинної медичної допомоги;

✓ У СОЦІАЛЬНОМУ ЗАХИСТІ ТА СОЦІАЛЬНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ:

передбачення з державного бюджету бюджетам територіальних громад субвенції на пільгове перевезення окремих категорій громадян, оскільки це функція держави, і не може бути перекладена на органи місцевого самоврядування без забезпечення на законодавчому рівні фінансовим ресурсом.

ДОРОЖНІЙ ФОНД

Станом на теперішній час **35%** від загального обсягу коштів державного дорожнього фонду перерозподіляється у вигляді субвенції на дороги загального користування місцевого значення та вулиці і дороги комунальної власності у населених пунктах.

Основні проблеми перерозподілу коштів субвенції;

- ✓ відсутній порядок та умови надання субвенції, який би чітко визначав механізм надання субвенції з державного бюджету бюджетам територіальних громад, встановлював чіткий формульний розподіл між державним бюджетом та місцевими бюджетами;
- ✓ методика визначення обсягу фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг, затверджена спільним наказом Мінінфраструктури і Мінфіну від 21.09.2012 №573/1019, недосконала та потребує ґрунтовного перегляду;
- ✓ в цілому **на рівні облдержадміністрацій в переважній більшості регіонів не дотримуються нормативно-правові положення щодо спрямування 20 відсотків субвенції на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах;**
- ✓ відсутня кореляція між здійсненням децентралізації в сфері освіти та охорони здоров'я та відновленням доріг, які забезпечують під'їзд до шкіл та медичних закладів.

ІНШІ ВАЖЛИВІ ПИТАННЯ НАПОВНЕННЯ БЮДЖЕТІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

✓ АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

збереження в загальному фонді бюджетів територіальних громад акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального

✓ СКАСУВАННЯ ПІЛЬГ, ВСТАНОВЛЕНИХ ДЕРЖАВОЮ ЩОДО МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ, ТА НЕДОПУЩЕННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ НОВИХ:

скасування пільги, передбаченої п.4 статті 284 ПКУ щодо справляння у розмірі 25% плати за землю за земельні ділянки, надані гірничодобувним підприємствам для видобування корисних копалин та розробки родовищ корисних копалин;

продовження не застосовування пільги для земельних ділянок залізничного транспорту;

відновлення проведення індексації нормативної грошової оцінки землі та встановлення коефіцієнту індексації на рівні реального індексу інфляції.

 НЕОБХІДНІСТЬ ЧІТКОГО РОЗМЕЖУВАННЯ ВЛАСНИХ ТА ДЕЛЕГОВАНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ТА ЗАКРІПЛЕННЯ ЇХ ОБ'ЄКТИВНОЮ ДОХІДНОЮ БАЗОЮ

Позиція Асоціації ОТГ щодо розподілу повноважень між органами держаної влади та органами місцевого самоврядування:

- ✓ **чіткий перелік власних та делегованих повноважень органів місцевого самоврядування;**
- ✓ **чіткий перелік джерельної бази забезпечення таких повноважень.**

Асоціація ОТГ є учасником публічних обговорень проєкту нової редакції Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», що відбувається на базі постійно діючої Робочої групи Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування з питань впровадження реформи децентралізації влади в Україні за участі народних депутатів, міністерств, асоціацій органів місцевого самоврядування, провідних експертів та науковців, де висловлює принципову позицію щодо паритетності двох вищезазначених позицій: **“І ВЛАСНІ, І ДЕЛЕГОВАНІ ПОВНОВАЖЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ МАЮТЬ БУТИ ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ОБ'ЄКТИВНИМ ФІНАНСОВИМ РЕСУРСОМ!”**.